

ВІДГУК

на дисертаційне дослідження Ярмолюк О. В. «Методичні засади формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки»,
подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 - Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Своєчасність звернення О.Ярмолюк до проблеми формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки пов'язано з підвищенням рівня конкурентоспроможності фахівців на ринку праці, що вимагає максимального використання ресурсних можливостей освітніх стандартів та виховного потенціалу простору вишу. У державних нормативних документах освітньої галузі в Україні зазначено, що існує нагальна потреба у модернізації та підвищенні якості професійної освіти здобувачів, зокрема, доведено, що в контексті реформування сучасної системи освітньої галузі одним із пріоритетних напрямків є розвиток менеджментської діяльності. Зокрема однією з основних вимог, які висувають роботодавці та стейкхолдери до рівня кваліфікаційної підготовки майбутніх керівників вокально-хорових колективів є формування в останніх базових менеджерських якостей, зокрема управлінської, організаційної, лідерської та керівної компетентностей, *soft skills* (критичне мислення, адаптивність, емпатія), здатність до саморефлексії та самоаналізу, вміння приймати рішення та виконувати нестандартні завдання.

Актуальність теми дослідження підсилюють також суперечності між: відповідністю технологій менеджментської діяльності інноваціям мистецької освіти, що активно застосовується в європейському освітньому просторі та відсутністю узагальнення результатів їх застосування у практиці фахової підготовки студентів педагогічних коледжів України; між об'єктивно існуючими обставинами щодо накопичення досвіду менеджерської діяльності

майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю науково відрефлексованого уявлення щодо сутності хорового менеджменту та критеріїв його оцінювання; між вагомим педагогічним потенціалом диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва і відсутністю методичного забезпечення процесу формування здатності до використання технологій менеджментської діяльності у практиці фахової підготовки студентів педагогічних коледжів України.

Аналіз стану розвитку мистецької освіти демонструє недостатнє використання інноваційного потенціалу управлінської культури при підготовці фахівців музично-педагогічного профілю; свідчить про необхідність впровадження менеджменту як одного зі стратегічних напрямків професійної підготовки студентів у закладах фахової передвищої та вищої освіти; виявляє нагальну потребу щодо доцільності впровадження навичок хорового менеджменту в процес диригентсько-хорової підготовки здобувачів освіти, яка здійснюється на базі педагогічних коледжів України в рамках освітньо-професійних програм спеціальностей 025 Музичне мистецтво та 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Узагальнюючи наші міркування щодо актуальності теми дослідження, зазначимо, що вона відповідає гуманістичній парадигмі освіти, котра складає домінанту філософії освіти як наукової галузі та спрямовує вектор науково-методичних розвідок щодо формування готовності студентів-майбутніх керівників хорових колективів до здійснення практичної менеджерської діяльності.

Теоретичним підґрунтям дослідження стали наукові праці, що розкривають історичну ретроспективу розвитку освітнього менеджменту; інноваційні здобутки зарубіжних та вітчизняних учених в галузі педагогічного менеджменту та управління освітою; узагальнено психолого-педагогічні надбання у галузі менеджменту хорового колективу, які формувалися

протягом тривалого історичного періоду й становлять цілісну теоретико-методичну систему.

Практичне значення дослідження полягає в ефективності апробації запропонованих педагогічних умов та розробленої поетапної методики формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі їх фахової підготовки.

Безперечною є наукова новизна дослідження, оскільки такий феномен, як «хоровий менеджмент» ґрунтовно досліджується вперше, так само вперше визначено його зміст, що у дослідженні інтерпретований як сукупність (система) заходів, що спрямовані на створення, організацію, підтримку, функціонування та розвиток аматорського, навчального чи професійного виконавського хорового колективу.

На особливу увагу заслуговують теоретичні моделі таких конструктивів дослідження, як: критерії (гносеологічно-когнітивний, діяльнісно-практичний, ціннісно-мотиваційний, психологічно-емоційний, комунікативний, особистісно-орієнтований) і показники оцінювання рівня сформованості кожного з компонентів досліджуваного педагогічного явища, що відповідають компонентному змісту хорового менеджменту як структурної одиниці диригентсько-хорової підготовки студентів; цілісна структурно-функціональна модель формування означеного феномену, яка включає: концептуально-цільовий, діагностувальний, методичний та результативний блоки.

Матеріали дисертаційного дослідження можуть слугувати підставою для оновлення та коригування змісту таких навчальних дисциплін як «Хоровий клас», «Практикум роботи з хором», «Хорове диригування», «Постановка голосу», «Методика викладання диригентсько-хорових дисциплін» зі спеціальності «Музичне мистецтво», для збагачення форм проведення різних видів практики студентів, для розробки сучасних освітніх програм підготовки у відповідності до їх спеціалізації, а також

використовуватись у процесі написання навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій з питань фахової підготовки студентів педагогічних коледжів.

Повнота викладу результатів дисертаційної роботи Олени Ярмолюк відображено в опублікованих працях: зокрема у 4 статтях, опублікованих у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 1 статті, опублікованій у періодичному науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science Core Collection; 8 працях апробаційного характеру. Усі статті відображають основні положення дисертації.

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми. Чітко визначено і розкрито категоріально-понятійний апарат, відповідно до мети визначено завдання дослідження. Проаналізовано значну кількість першоджерел, що свідчить про ґрунтовну розробку дисертанткою обраної проблеми, яка є логічно систематизованою і розглядається згідно обраної тематики.

У першому розділі роботи проведено глибокий аналіз наукових праць, що розкривають історичну ретроспективу розвитку освітнього менеджменту; інноваційні здобутки зарубіжних та вітчизняних учених в галузі педагогічного менеджменту та управління освітою; актуалізовано сучасний потенціал впровадження менеджменту як одного зі стратегічних напрямків професійної підготовки студентів у закладах фахової передвищої та вищої освіти; досліджено проблематику змісту диригентсько-хорової підготовки студентів; висвітлено найбільш актуальні позиції, що характеризують потенціал використання менеджерських технологій при підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва; визначено специфіку управлінського досвіду студентів-музикантів та його зв'язок з такими категоріями, як поліфункційність;

професійна фахова компетентність; авторитетність; комунікабельність; емпатія; стресостійкість; відповідальність; критичне мислення та аналітичний склад розуму; креативність; гуманізм; толерантність; дипломатичність тощо; деталізовано ті фахові компетенції (диригентсько-технічна, концертно-виконавська, інтерпретаційна, ціннісно-мотиваційна), якими повинен володіти майбутній керівник хорового колективу, класифіковано функції диригента-хормейстера у практичній менеджерській діяльності.

Другий розділ дисертаційного дослідження присвячено методичному обґрунтуванню шляхів педагогічного керівництва формуванням навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки.

Дослідницею логічно побудована структурна модель досліджуваного феномена, обґрунтовано методику формування готовності студентів до здійснення практичної менеджерської діяльності. Відповідають науковій новизні представлені педагогічні умови формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки, а саме: вдосконалення змісту диригентсько-хорової підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, збагачення процесу навчання сучасними інноваційними формами та методами роботи, що сприятимуть розвитку управлінських якостей та формуванню відповідних фахових якостей студентів; актуалізація міждисциплінарної інтеграції та поглиблений взаємозв'язок теоретичної та практичної підготовки майбутніх керівників хорових колективів; забезпечення відповідного рівня мотивації, формування ціннісної траєкторії особистісного розвитку здобувачів освіти; набуття власного менеджерського досвіду під час здійснення диригентсько-хорової роботи, стимуляція студентів до здійснення виконавської діяльності в межах функціонування вокально-хорових колективів; активізація процесів самоаналізу та саморефлексії у майбутніх керівників хорових колективів, розвиток їхньої зацікавленості до самостійної роботи та обґрунтування експериментальної методики.

Авторська інноваційна методика формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки містить низку ефективних методів, що сприяють інтенсифікації художньо-освітнього процесу та уможливають формування відповідних компонентів досліджуваного феномена.

Третій розділ дисертації висвітлює хід та результати дослідно-експериментальної роботи. У процесі реалізації етапів дослідно-експериментальної роботи відбувалася перевірка ефективності визначених педагогічних умов формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки. Відповідно до поставленої мети кожного етапу (інформаційно-адаптивного, мотиваційно-ціннісного, практико-апробаційного та творчо-рефлексивного). О.Ярмолюк добираються методи і форми роботи домінантного впливу на структурно-змістові компоненти сформованості навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів.

Ефективність застосованого дисертанткою комплексу методичних засобів формування навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів (умов, організаційних форм, методів тощо) вимірювалася шляхом порівняння результатів ЕГ та КГ і відображалася у зведених таблицях (Табл. 3.3.1-3.3.5, стор.201-205).

Аналіз результатів експерименту засвідчив ефективність впровадження методичних засад формування досліджуваного феномена та педагогічних умов його реалізації, що підтверджено якісними та кількісними змінами у рівнях сформованості навичок хорового менеджменту студентів педагогічних коледжів після завершення формувального етапу експерименту.

Висновки узагальнюють зміст дисертаційної роботи, визначають її актуальність, новизну, теоретичну і практичну значущість, своєчасність та доцільність.

Отже, дисертація О. Ярмолюк «Методичні засади формування навичок хорошого менеджменту студентів педагогічних коледжів у процесі фахової підготовки» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною, постановкою та розв'язанням завдань, практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Офіційний рецензент:

доктор педагогічних наук,

професор кафедри фортепіанного виконавства

та педагогіки мистецтва

УДУ імені Михайла Драгоманова

Підпис А.В.Зайцева
ЗВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
» 05 2024 р